Lesarabrøv

Fíggjarstøða SEV's

Bý- og bygdarráðini, ið vórðu vald í desember seinasta ár, útnevndu 80 limir til umboðsnevndina í SEV. Umboðsnevndin hevur havt ein fund, sokallaður skipandi fundur var í februar í ár. Umboðsnevndin valdi tá formannin og teir 7 stýrislimirnar. Í hvørjum øki sær hevur tó verið ein fundur, har leiðslan hevur greitt frá fíggjarligum og tøkniligum spurningum í sambandi við byggingina av einari vindmylnu.

Í morgin er so fyrsti regluligi ársaðalfundur hjá umboðsnevndini, ið er hægsta vald SEV's. Seinastu 10 árini hevur henda nevnd góðkent fløgur og upptøku av lánum, sum fara væl upp um milliardina. Hetta vegna kommunurnar í Føroyum, sum í seinasta enda skulu taka um endan. Men í løtuni er tað so tann vanligi føroyingurin, sum skal gjalda gildið. Eingin man í hesum parti av heiminum rinda so nógv fyri streym sum hann.

Kreppan ger tað sjálvsagt uppaftur torføri hjá SEV at hóra undan. Streymnýtslan er minkandi og við tí eisini inntøkurnar. Men tað hjálpir sjálvsagt, at oljan er bílig. At SEV ikki longur skal rinda oljugjald hevur bøtt um støðuna, men hesin peningur er so ikki komin vanliga nýtaranum til góðar, men einum parti av okkara vinnufyritøkum, sum hevur fingið biligari streym í 1993. Vanligi streymnýtarin hevur hinvegin goldið nógv meir, tí MVG skal latast av streymi. MVG'ið fær SEV so onga gleði av. So tá ið landið slepti oljuavgjaldinum, fingu teir tað so ríkiliga innaftur við MVG'inum.

Ætlaninar 1993

Lítið nýtt er í teimum tillagaðu ætlanunum fyri 1993 og 1994. El-inntøkurnar minka við 42 mio í 1993 til 207.6 mio, og við 19.9 mio í 1994 til 187.7 mio. Her skal tó viðmerkjast, at lækkaði ídnaðarprísurin fer við 13.8 mio í 1993 og við 12.4 í 1994. Á útreiðslusíðuni fer oljan niður við 14.5 mio í 1993 og við 2.2 mio afturat í 1994. Umframt væntaða minni nýtslu, kemst hetta av, at oljuavgjaldið ikki er longur. Raksturin verður nakað tann sami, 40 mio bæði í 1993 og 1994 (roknað verður eftir øllum at døma ikki við, at vøkstur verður í tapunum uppá skuldarar, ella at tað verður neyðugt at seta av móti tílíkum tapi). Rentuútreiðslurnar við kurstapi eru ætlaðar til 57.6 mio í 1993 og 52.9 mio í 1994 (í 1993 verður ein øking uppá 0.2 mio og síðan ein minking í 1994 uppá 4.7 mio). Avskrivingarnar minka ógvuliga lítið. Við 0.4 mio í 1993 til 73.1 mio, og við 0.5 mio afturat í 1994 til 72.6 mio.

Úrslitið í 1993 verður væntandi 1.8 mio og í 1994 eitt hall uppá 11.0 mio. Samanumtikið fer hetta at minka um eginognina. Útlitini eru tískil døpur. Ongar avsetingar eru gjørdar móti tapi í 1993 og 1994 og væntast kann eisini ein kursmunarmissur. Afturat hesum koma so allir hinir vandarnir – minni streymnýtsla, hægri oljuprísir og skyldur av ymsum slagi, eitt nú í sambandi við Hitafelagið. Rykur eginognin hjá SEV, so kemur felagið sjálvsagt í gjaldføristrupulleikar.

Eingin lántøka verður í 1993 og 1994. Íløgurnar, sum so verða tiknar yvir raksturin, eru ætlaðar til 21.3 mio í 1993 og 16.2 í 1994. Hetta er lítið og einki í mun til undanfarin ár. Taið avdráttir – 48.1 mio í 1993 og 46.4 mio í 1994 – og likviditetsbroytingar annars verða tiknar uppí, so roknar SEV við at hava 19.3 mio meira í reiðupeningi í 1993 íalt 42.7 mio, og 9.6 mio minni í 1994 íalt 33.1 mio.

Um byggiætlaninar er stutt og greitt at siga, at útreiðslurnar eru til viðlíkahald – 21.3 mio í 1993 og 16.2 mio í 1994. Viðmerkingarvert er, at vindmylnan skal hava 1.5 mio afturat í 1993 – hon var annars ikki við á seinastu byggiætlan, og at SEV setur 1.1 mio av til Hitafelagið í 1994 – er tað ikki eitt annað felag?

Gjaldskráirnar verða tær somu. T.v.s. bæði vanliga húsarhaldið og ídnaðurin skal rinda tað sama í 1994, sum tey guldu í 1993.

Skuld og eginogn í 1992

21/12 1992 var eginogn SEV's 70.5 mio, av hesum var innskotið hjá kommununum 4.1 mio, á kapitalkontoini stóðu 64.8 mio og á kursmunarkontoini 1.6 mio. So lítil hevur henda seinasta kontoin ongantíð verið. SEV hevur verið sera óheppið við uttanlandslánum sínum. Seinastu 5 árini hevur sokallaða ikki staðfesta kurstapið verið uml. 20 mio. Tá ið støddin á teimum samanløgdu uttanlandslánunum hetta tíðarskeiðið hevur verið umleið 150 mio, er tapið stórt. Serliga hevur eitt dollarlán uppá gott 20 mio kostað nógv – uml. 14 mio hesi árini. Komandi ár kann væntast eitt heldur stórt ikki staðfest kurstap, við tað at danska krónan er minkað í virði. Meginparturin av lánunum eru í D-mark, so tað verður til nakrar mio. Tað er tí helst óheppið, at eitt lán uppá 20 mio í Føroya Banka varð gjørt um til D-markar í desember 1992.

Samanlagda skuldin hjá SEV er 669.0 mio, av hesum eru 20.3 mio stuttfreistað skuld og 648.6 langtreistað skuld (135.0 mio í fremmandum gjaldoyra). Eginogn og skuld tilsamans eru 739.5 mio, t.v.s. at eginognin er 9,5%. Hetta sigur okkum, hvussu væl SEV er fyri. Stórt øðrvísi enn undanfarin ár er talið ikki, men tað má ásannast, at sum tíðirnar eru vorðnar, skal ikki nógv ganga galið, áðrenn felagið kemur í stórar trupulleikar. Hækkandi oljuprísir, lán, ið verða uppsøgd, undirskot í sambandi við Hitafelagið. Hetta hevði verið nóg mikið til, at eginognin var fokin. Hvønn góðan hevur SEV tá?

Ognirnar í 1992

Føstu ognirnar hjá SEV verða lukkutið ikki mettar á sama hátt sum í bankunum, so hevði beinanvegin verið galið. Tað er útveganarvirðið, ið er avgerandi. Skrásettu íløgurnar eru komnar upp á 1369.7 mio, og eru tær avskrivaðar við 714.5 mio, so restvirðið 31/12 1992 er 655.2 mio. Í 1992 var tilgongdin 21.3 mio og avskrivingarnar 73.6 mio. Leggja vit virðið av øðrum støðisfæi aftur at 32.5 mio – sum fyrst og fremst er tilfar á goymslu og íløguarbeiði í gerð – so er støðisfæið tilsamans 655.1 mio. Umferðarfæið er 51.8 mio, av hesum er reiðupeningur 23.5 mio, skuldarar 23.3 mio (hetta er ein minking við uml. 20 mio, helst tí at innkrevjingin hevur verið munadyggari, men eisini tí, at 4,7 mio eru avsettar móti tapi) og olja á goymslu 5.1 mio (minkað við 7 mio). Ognin tilsamans – umferðarfæ og støðisfæ – er 739.5 mio, sum samsvarar við skuld + eginogn. Avgerandi er sjálvsagt, at føstu ognirnar hjá felagnum ikki eru mettar ov høgt.

Rakstrarroknskapurin 1/1 til 31/12 1992

El-inntøkurnar eru vaksnar við 3.6 mio til 249.6 mio. Rakstrarútreiðslurnar eru minkaðar við 12.4 mio, herav er dagligi raksturin minkaður við 6.4 mio til 42.0 mio (eitt óhapp í Klaksvík í 1991 kostaði 3.8 mio), og oljuútreiðslurnar 6.3 mio (ein kundi trúð, at tað var tí, at prísurin er farin niður, men so er ikki, tí goymslan er sum áður nevnt minkað við 7 mio). Hyggja vit at fyrisitingarútreiðslunum eru tær farnar upp við 7.4 mio til 24.4 mio, og kemst hetta av staðfestum tapi uppá skuldarar 6.7 mio (økt við 3.2 mio) og sum nakað nýtt avsetingum móti tapi 4.7 mio. Rentuútreiðslurnar íroknað kursvinning eru minkaðar við 8.5 mio til 57.4 mio. Avskrivingarnar eru nakað tær somu 73.6 mio (vaksið við 0.5 mio). Afturat hesum er farin fram ein niðurskriving av tilfari og olju á goymslu við 5.5 mio (helst tí at tann lækkandi oljuprísurin hevur minkað um virðið á goymsluni). Rakstrarúrslitið er positivt 12.2 mio (11.0 mio meir enn í 1991). Við hesum er kapitalkonto felagsins komin uppá 64.8 mio (sjá umrøðuna av eginognini).

01.12.93
Klemint Olsen
umboðsnevndarlimur

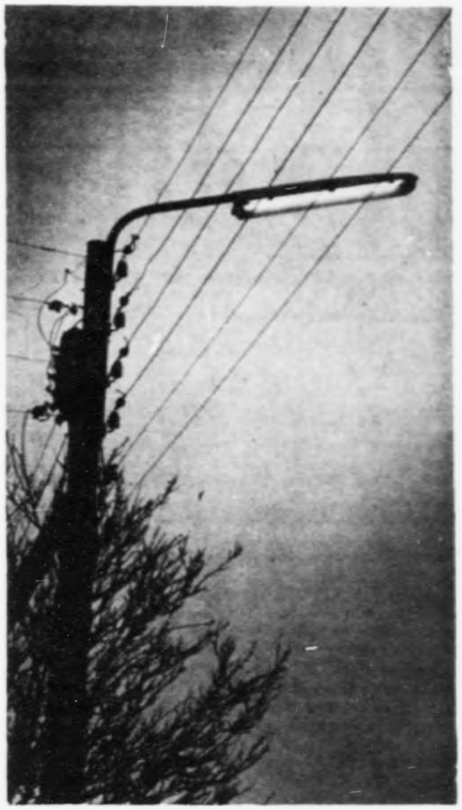

Grind og springarar

Fyrst tøkk til Bjarna Sørensen, bl. nr. 228, fyri nakrar áhugaverdar upplýsingar og spurningar. Ein sýslumaður, sum bert hevur fríðing fyri eygað, uttan at vita hví tað skal fríðast, kundi tað sama farið upp í part við Greenpeace.

Tað er nógvur matur í springara og hartil eru garnarnar sera gott agn og geva íostatt dupulta konfekt, og spikið brennur jú eisini. Tann dagin vit fríða springara, er hvalurin eisini í vanda, tí politikarar hava tengt springaran uppi hvalin yvirfyri altjóða felagsskapum. Tí er mítt uppskot: Vit drepa *ikki* springarar á góðkendum hvalvágum, men á firðum, t.d. Skálafirði, Kollafirði og øðrum sundum og firðum. Vit eiga at hugsa okkum væl um, og *ikki* handla, fyri síðan at kanna, hvat ið vit hava samtykt! Tað kundi hent, at grind ikki kom í nakur ár, og so kom at standa í øllum altjóða sáttmálum »Treytað av at føroyingar ikki drepa grind«.

Heilsan

Trondur

Oljuskrivingin

Kom at hugsa um sangin »Mamma, mamma tað var ikki eg, dreingirnir ...«, tá ið eg las Oyggjatíðindi nr. 65, 66 og 67.

Nú skal A. P. Møller hava skyldina fyri ringu búskaparligu støðuna í landinum, somuleiðis skulu teir eisini hava ávirkað fiskivinnuna. Ein kann ikki annað enn undrast, men fantasi manglar greinskrivarinum í øllum førum ikki.

Lesi ikki Oyggjatíðindi til dagligt, men havi hoyrt, at støðið, teir skriva á, er sera lágt, mest at líkna við skrivingina hjá donsku Boulevardpressuni, Ekstra Bladet o.l.

At greinskrivarin er sera óvitandi um APM, sæst væl. Oyggjatíðindi vildu havt viðmerkingar frá leiðsluni í AMP, men leiðslan hjá APM úttalar seg ikki til pressuna og er hetta vælkent, í øllum førum í tí donsku pressuni.

Eisini Fjúrtandi, nr. 45, leggur eftir A. P. Møller. Greinskrivingar, ówh, hevur tosað við ein ónevndan (óvitandi) útlendskan serfrøðing (breta???), um APM. Millum annað stendur, at APM ikki hevur gott orð á sær!!! Útgerðin hjá teimum er avmarkað, somuleiðis eru boriroyndirnar osfr. Til hetta er at siga, at ówh, kenni ikki persónin, er sera óvitandi um oljuvinnu og APM og átti at kunna seg betur um hesi evni, áðrenn hann skrivaði tílíka grein.

Sum tað fyrsta reiðarí í heiminum hevur APM bygt tangabátar við tvinnanda skrokkum. Mærsk Drilling fekk fyri kortum heimsins størsta Jack-Up boripall, somuleiðis eiga teir fleiri Semi-sub pallar, ið bora í Norðsjónum. Mærsk Promotor hjá Mærsk Supply Service hevur heimsmet í bollard-pull (sleipiorku) 204 Ts, somuleiðis hava teir heimsins størstu PSV-skip, forsýningsbátar. Mærsk Olie og Gas vóru teir fyrstu, sum útviklaðu tær sokallaðu vatnrættaðu boringarnar, Mærsk Line bleiv fyri 3. ferð á rað heiðrað í Hong Kong sum tað besta felag í heiminum innan fyri containaraflutning.

Hetta vita allir teir mongu føroyingar, ið eru í virnu hjá APM, eisini øll tey, ið lesa tíðarrit um oljuvinnuna, bert ikki ówh og útlendski serfrøðingurin, hann hevur tosað við.

At mangir siga frá Ólavi Kongi, men hava tó ikki sæð hann, er so satt sum tað er sagt.

Allar uppgávur, ið APM fær, stórar sum smáar, verða loystar til fulnar, frá »second-to none«, millum annað tí gevur APM yvirskot á hvørjum ári.

Givið er, at uttan mun til hvør tað verður, ið setur hol á føroysku undirgrundina, tað veri seg Shell, BP, APM, Statoil ella aðrir, verður endamálið tað sama, vinningur.

Bert er so at vóna, at føroysku politikararnir laga tað soleiðis, at eisini fólkið og landið fær gagn av hesum.

Við tøkk fyri upptøkuna.

Sylvi Hansen
Mærsk Clipper, Brasilien

Trøð

nærhendis Havnini ynskist til leigu/keyps.

P.v.á

Deyvafelag Føroya

Skrivstovan í Deyvahúsinum »Elfata«, Íslandsvegur 10 B, Tórshavn, er opin hvønn dag kl. 8–10. Telefon/telefax 17597 og telefax 41992, skrivitelefon til. 0123 og bið um 16929 ella 41792.